

טוראי

אברהם סופר

בן יפה ודויד

י"ח באלול תרפ"ג - 30.8.1923

נפל בד' בניסן תש"ח 13.4.1948

אלבום זה נכתב
לזכרו של

אברהם סופר

י"ח אלול תרפ"ג –
ד' ניסן תש"ח

יהי זכרו ברוך

ילדות

תחילת חייו

אברהם נולד בבירת עיראק- בגדד בשנת 1923.
בשנות העשרים המשטר רצה לגייס יהודים לצבא אך
ההורים של אברהם לא רצו להתגייס לכן הם ברחו משם
במטרה לעלות לארץ ישראל.
הם חיו בלבנון חמש שנים ושם נולד יצחק האח הקטן.

דגל מדינת לבנון

כשהגיעה המשפחה לירושלים, הם התגוררו בשכונת אגריפס
ליד בניין כלל של היום.

רחוב אגריפס של היום

צה"ל

הבחירה הגורלית

כאשר הגיע אברהם לסוף גיל ההתבגרות היה עליו
לקבל החלטה האם ללכת לקיבוצים או להתגייס לצבא
הבריטי למלחמת העולם השנייה,
אברהם בחר באופציה השנייה.

האופציה הראשונה הייתה ללכת לקיבוצים.
באותה התקופה היה דרך ארגון ההגנה התנדבות בשמירה
וסיוע בקיבוצים החדשים שהוקמו.

The background of the entire page is a photograph of a weathered, grey stone wall. In the lower-left corner, there is a large, hand-painted blue Star of David. A thick, dark blue diagonal line runs from the bottom-left towards the middle-right of the page, passing behind the text.

ההתנדבות לצבא הבריטי

במהלך מלחמת העולם השנייה התנדבו רבים מהיישוב
היהודי לצבא הבריטי על מנת להילחם בנאצים.
במהלך המלחמה התנדבו 38,000 יהודים לשרת בצבא
הבריטי, ביניהם היה אברהם.

הנסיון להתגייס

אברהם החליט שהוא רוצה להתגייס ולכן כאשר
הגיע לגיל 17 החליט לזייף את גילו בתקווה
להתקבל לצבא הבריטי.

אימו לא רצתה שהוא יתגייס ולכן הלכה ללשכת
הגיוס ואמרה להם שאברהם זייף את הגיל שלו
ובגלל זה לא קיבלו אותו.

סיכה של הפלוגה היהודית

בצבא הבריטי

דסקיות זיהוי של הצבא הבריטי
עם המספר האישי של אברהם

סופר

הקבלה לצבא וההצטרפות לבריגדה

אברהם לא ויתר ולאחר כמה חודשים חזר ואכן קיבלו אותו.

הצבא הבריטי שלח אותו למצרים. לאחר מכן הוחלט להקים את הבריגדה והיהודים שנשלחו לשם הצטרפו לבריגדה.

משה שרת

משה שרת היה ראש הממשלה השני של מדינת ישראל. הוא נולד בשנת 1894 בדרום-מערב האימפריה הרוסית ונפטר בשנת 1965 בגיל 70.

הוא היה בוגר המחזור הראשון של גימנסיה הרצליה וסיים את לימודיו בהצטיינות.

לאחר סיום לימודיו הוא החל ללמוד בפקולטה למשפטים של אוניברסיטת איסטנבול.

ב-1914 הוא נאלץ לחזור לארץ עקב מלחמת העולם הראשונה. הוא התגייס לצבא העות'מאני כדי למנוע גירוש יהודים.

לאחר המלחמה הוא נלחם למען עצמאות היהודים.

בסוף מלחמת העולם השנייה בריטניה החליטה על הקמת הבריגדה היהודית. אחד מיוזמי הקמתה היה משה שרת.

בשנת 1945 הוא הקים את תנועת המרי העברי ולאחר מכן המשיך להילחם למען עצמאות היהודים, עד שלבסוף הגיע לתפקיד ראש הממשלה.

הבריגדה

הבריגדה הייתה חטיבה בצבא הבריטי שהייתה מורכבת רק מיהודים בזמן מלחמת העולם השנייה.

הבריגדה קמה רק לקראת סוף מלחמת העולם השנייה ואחד מיוזמי הקמתה היה משה שרת.

הבריגדה הייתה החטיבה הראשונה והיחידה בצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה שבה כל המפקדים והחיילים היו יהודים מארץ ישראל. בבריגדה היה מלא סמלים עבריים וציונים.

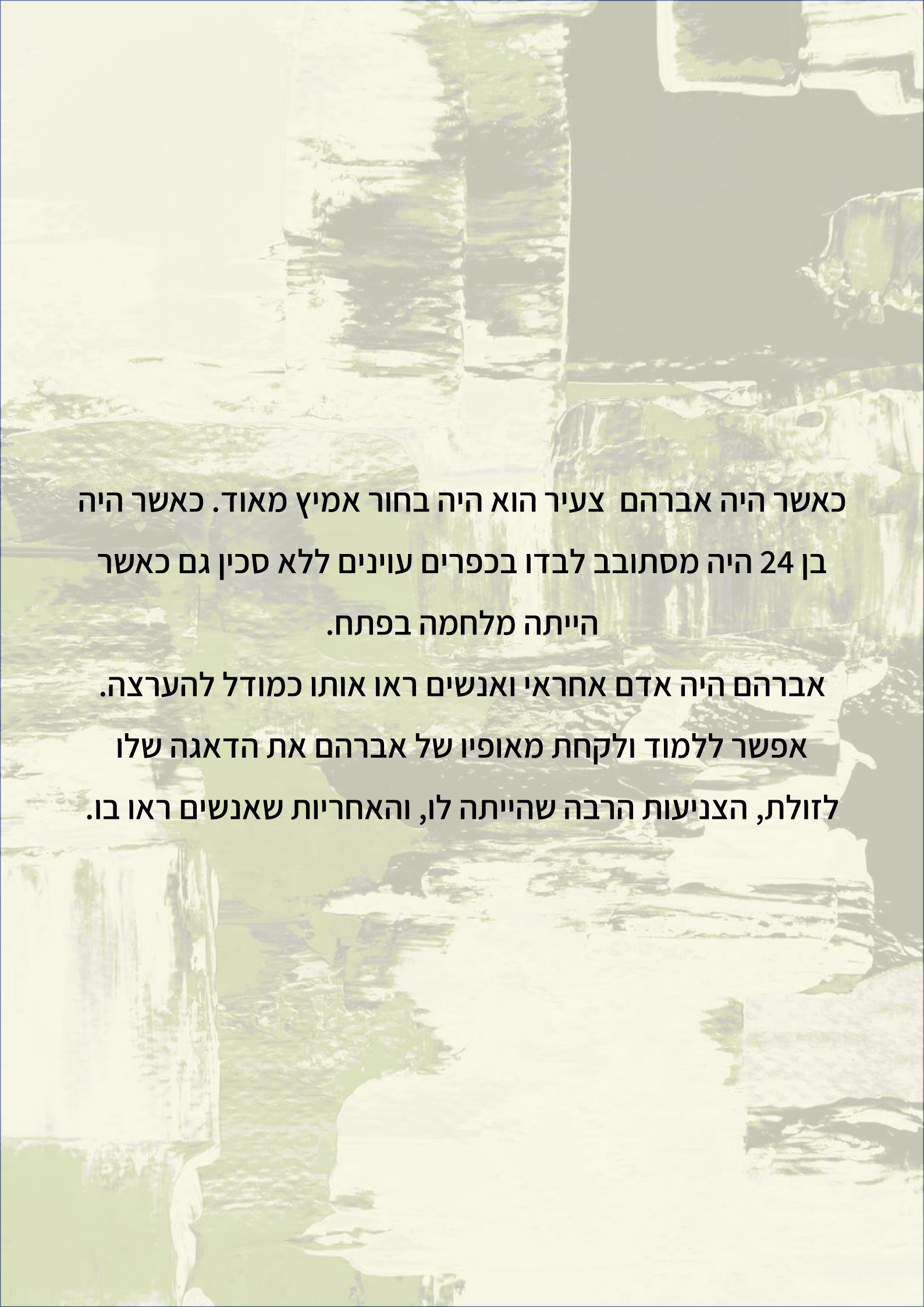
סיכה של חיילי הבריגדה

פעילותו בצבא ובבריגדה

כאברהם התגייס הוא התקבל להיות הברגימנט הפלשתינאי המעורב ופעל רבות בתעמולה פנימית ובבקשות למען הפרדת החיילים היהודים לפלוגות מיוחדות. אברהם הצטיין בהקפדתו על סדר ומשמעת ובהתנהגות למופת והומלץ עליו לשולחו לקורס קצינים, אך הוא סירב. בהיותו בשירות בצפון-אפריקה השתתף עם חיילי יחידתו במתן עזרה ארגונית ותרבותית לתושבים היהודיים. לפי בקשתו הועבר אל הבריגדה היהודית שאך זה הוקמה, ובאיטליה פעל בהגשת עזרה לשארית הפליטה. לפני שחרורו מהצבא כתב להוריו: "משנסתיים תפקידנו בגולה, עלינו להילחם בארץ בעד עמנו ובעד עתידנו". בשש שנות שירותו בצבא הקדיש את כל זמנו הפנוי, כספו ומרצו להשתלמות.

סיכה של הפלוגה היהודית בצבא הבריטי

כאשר היה אברהם צעיר הוא היה בחור אמיץ מאוד. כאשר היה
בן 24 היה מסתובב לבדו בכפרים עוינים ללא סכין גם כאשר
הייתה מלחמה בפתח.

אברהם היה אדם אחראי ואנשים ראו אותו כמוזל להערצה.
אפשר ללמוד ולקחת מאופיו של אברהם את הדאגה שלו
לזולת, הצניעות הרבה שהייתה לו, והאחריות שאנשים ראו בו.

אברהם וחבריו לצבא

אברהם וחבריו ליד פסל במצרים

תחביבים ותכונות

יצחק נבון (לימים נשיא ישראל) סיפר עליו בתור
מפקד שהוא היה במילה אחת- "יסודי".

הוא היה אדם שאפשר לסמוך עליו והיה אפשר לדעת
שאם נותנים לו משימה הוא היה עושה אותה הכי טוב
שהוא רק יכול.

לאברהם לא היו הרבה תחביבים כיוון שבאותה תקופה
כל היישוב היה מגויס ולכן לא היו הרבה שעות פנאי
לתחביבים.

אחיו של אברהם, יחזקאל היה מורה לערבית והיה
חוקר בעזרת ידיעתו שבויים.

בימינו אין מצבים בהם מורה לערבית מתחקר שבויים.
בימינו יש תפקיד בצבא שבו אדם שמדבר ערבית
חוקר את השבויים.

אברהם עם חבריו בפלוגה (באמצע נמצא אברהם).

אברהם ביחד עם כל היחידה שלו.

התקופה לאחר שחרורו מהצבא

כששוחרר וחזר ארצה עבר בהצלחה את בחינות הכניסה
לאוניברסיטה, אך
מחוסר אמצעים הוכרח לדחות את לימודיו באוניברסיטה
והסתפק לפי שעה
בלימודי ערב פרטיים.
אברהם הקדיש כשנה לפעילות בארגון החיילים
המשוחררים ועזר לרבים מהם בקליטתם בחיים האזרחיים.

החזרה לצבא

אברהם תרם את חלקו למולדת בש"י, שירות הידיעות של
ההגנה.

אברהם נפגש עם ערבים והשכיל להוציא מפיהם ידיעות
נחוצות וכך מצא דרך לסוחר-נשק ערביים ורכש מהם נשק
בשביל ההגנה.

ההגנה

ארגון ההגנה הוא הארגון הצבאי הגדול של היישוב היהודי והתנועה הציונית.

הארגון היה בין השנים 1920-1948 והפך לחלק מצה"ל עם הקמת המדינה. הארגון הוקם כדי לתת הגנה ליישוב היהודי מפניי התקפות ערביות.

במלחמת העולם השנייה החל שיתוף פעולה בין ההגנה לבין הבריטים על מנת למנוע פלישה של גרמניה הנאצית. לאחר מלחמת העולם השנייה החלה ההגנה לפעול כנגד הבריטים במסגרת תנועת המרי העברי, שם עשו פעולות כמו ליל הגשרים ופיצוץ תחנות הרדאר. ההגנה ניהלה את השלבים הראשונים של מלחמת העצמאות, מהלחימה בישובים ובכבישים ועד הפלישה של מדינות ערב לארץ ישראל ותוך כדי סערת הקרבות האלה הפך הארגון לצה"ל.

ההגנה

סמל ההגנה

התמיכה במשפחה

אברהם ידע שהתפקיד שלו בצבא היה מסוכן.
בחורף תש"ח, בפרוץ מלחמת-העצמאות לאחר החלטת עצרת
האו"ם על החלוקה, המשיך בשירותיו אלה וגם בפעולות קרביות
במקור חיים, ברמת רחל ובעמדות שונות בעיר, ורק לעיתים
רחוקות היה בא הביתה.
הוא ידע היטב שפגישותיו החשאיות מסוכנות יותר מהפעולות
הקרביות, ולכן השתדל להכין את אביו לקראת כל אפשרות
ולנחמו ולחזקו מראש, ומאחיו הצעיר דרש שישקוד על
השתלמות בלימודים ואף תמך בו לשם כך כדי שיצליח להשיג
את מה שנבצר ממנו עצמו.

נפילתו

סיפור נפילתו

אברהם התגייס להגנה ובאחת מהפעולות היה צריך להגיע לכפר עיסאווייה שהיה כפר עוין כדי שיוכלו להגיע לשם שיירת רופאים.

שבוע לפני הפעולה הזאת, כוחות האצ"ל והלח"י התקיפו באזור ולכן כנקמה להתקפה- כאשר ירד אברהם מהאוטובוס הוא נורה .

אברהם היה בן 24 בנופלו

אברהם הוכרז כנעדר באוטובוס עם 78 אנשים אחרים .
ישנו סיפור האומר שאחד מהערבים לקח את גופתו של אברהם וקבר אותו בבית קרבות ערבי בשער האריות.

מקום נפילתו של אברהם

כפר עיסאווייה

מנוחתו בבית העלמין האזרחי סנהדרייה חלקה: א שורה: שיירת הדסה

יום פנור

הנצחתו

הנצחתו של אברהם סופר באנדרטאות

אנדרטת שיירת הדסה ירושלים

רחבת זיכרון באוניברסיטה העברית בירושלים

אנדרטה לנופלי שיירת הדסה ירושלים

בית יד לבנים ירושלים

"למען ידעו דור אחרון בנים ילדה, יקמו ויספרו לבניהם"
(תהלים פרק ע"ח פסוק ו')

תעודת אזרחות כבוד לחלל מלחמת הקוממיות

מוענקת בזאת ל אברהם סופר

מספר אזרחות כבוד 71901

לאות על גבורתו/ה ולהנצחת שמו/ה לעדי עד

אליהו ישי

ח"כ אליהו ישי
סגן ראש הממשלה
ושר הפנים

מתוך לשון החוק:

"אזרחות כבוד של מדינת ישראל מוענקת לחללי מלחמת הקוממיות, גיבורי ישראל, אשר חירפו נפשם בקרב על המולדת ונפלו בו בטרם הוקמה מדינת ישראל או בימיה הראשונים, אך לא זכו לקבל אזרחות ישראלית".

תעודה שקבלה משפחתו לאחר מותו

לאחר מותו אחיו הנציח אותו בעזרת קרן מלגות לאחים שכולים

"אני חי עם הזיכרונות". יצחק סופר עם
תמונת אחיו, אברהם ז"ל
| צילום: רפי קוץ

"אני מנציח את אחי בעזרת קרן מלגות לאחים שכולים"

בגיל 15 איבד יצחק את אחיו הלוחם הנערץ אברהם, שנפל בשכונת שיח ג'ראח • "מבחינת האחים, אבלנו היה בשתיקה. זו הייתה האווירה סביב מלחמת השחרור, לא לדבר על הכאב"

קורין אלבז-אלוש

יצחק סופר (88) מירושלים נולד בל-בנון אחרי שהוריו ברחו מעיראק. כשהיה בן 15 שכל את אחיו, אברהם ז"ל. אברהם היה לוחם אמיץ שהחל את דרכו בצבא הבריטי. אחר כך התגייס לבריגדה היהודית וסייע לניצולי שואה לעלות ארצה דרך איטליה. כשסיים את תפקידו כתב להוריו, רוד ויפה: "משנסתיים תפקידנו בגורלה, עלינו להילחם בארץ בעד עמנו ובעד עתידנו". וכך התגייס לשירות המודיעין של "ההגנה". בין היתר שימש כמסתערב שהצטיין באיסוף מודיעין. מפקדו הישיר היה יצחק נבון, לימים נשיאה החמישי של מדינת ישראל.

אברהם נהרג במארב שביצעו ערבים בשכונת שיח ג'ראח ונקבר בקבר אחים בבית הקברות בסנהדריה. "אני זוכר בבהירות את היום בו אברהם נפל", מספר יצחק. "הייתי בן התפנוקים במשפחה. אברהם היה מגיע לעי-

תים רחוקות בגלל הפעילויות בהן השתתף. היינו בקשר טוב מאוד, הערצתי אותו. באותו הבוקר הוא יצא מביתנו וראיתי שהוא שכח את השעון שלו. קראתי לו, הוא חזר, וכך נפרדנו בפעם האחרונה."

כימים ההם השכול והאבל היה "שמור" להורים בלבד. ככאבם של האחים איש לא הכיר. "ההורים שקעו באכלם דרך הדת, אבי היה נמצא שעות רבות בבית הכנסת, ואימי בבית הכנסת ובבית הקברות", אומר יצחק. "אחי הגדול ואני היינו מחזירים אותה מבית הקברות. מבחינת האחים, אבלנו היה בשתיקה. שתיקה רועמת. זאת בכלל הייתה האווירה סביב מלחמת השחרור, לא לדבר על המתים ועל הכאב."

אברהם לחם בכמה זירות והיה מוערך בתפקידו, אולם חלומה הגדול, מעיד יצחק, היה ללמוד באקדמיה. הוא התקבל לאוניברסיטה אך בגלל קשיים כלכליים ויתר על לימודיו. באחיו הצעיר הפציר שוב ושוב ללמוד. לאחר מותו לקח יצחק את הדברים כצוואה של

ממש ובחר להנציח את אחיו דרך מתן מלגות לאחים שכולים. "למרתי עבודה סוציאלית ומנהל ציבורי ועבדתי במשך שנים עם נוער בסיכון, גם בשכונת שיח ג'ראח בה נפל", הוא מספר. "בדרך הזאת גם הנצחתי את אחי לאחר שהוריי ואחי הבכור נפטרו מכרתי את הרכוש שירשתי ופתחתי קרן במסגרת האפוטרופוס הכללי לטובת שכר לימוד תיכונים ואקדמי לאחים שכולים."

על אף שחלפו מעל לשבעה עשורים, יצחק מעיד ש"זה כל הזמן כואב. אבי נפטר ביום שסאדאת בא לירושלים, ואני ביקרתי אותו בארוחת הבוקר שעות לפני פטירתו. סיפרתי לו שסאדאת בעיה, והוא הניף את היד בחוסר עניין. מילותיו האחרונות לפני שעצם את עיניו היו 'לקחו את הבן שלי'. אימו נפטרה שבעה חודשים אחרי אביו, ומאוחר יותר גם אחיו הבכור. יצחק נשאר היחיד ממשפחתו ועד היום הוא מתגורר בבית הוריו. "נותרתי עם כל הזיכרונות. הם קיימים בכל מקום בבית הזה, ואני חי אותם."

חוויות אישיות מכתיבת האלבום

דבר התלמידים -

אופק עובדיה

מאור בלומנפלד

תלמידי בית הספר "המסורתי"

אנו מודים מאוד על הזכות לכתוב אלבום הנצחה.
כתיבת האלבום הייתה חוויה אומנם עצובה אך גם
משמעותית.

אנו חושבים שזה חשוב לשמוע סיפורים על חללים
ולהנציח אותם לא רק באלבום אלא גם בזיכרון שלנו. אנו
שמחים שיצא לנו ללמוד על החלל ובכך להמשיך להנציח
אותו גם כאשר לא יהיה מי שיעשה את זה.

זכינו להשתתף בפרויקט ההנצחה בפעם השנייה,
אך זאת הפעם הראשונה שלחלל שלנו יש משפחה. זכינו
לשמוע את הסיפור שלו מאחיו, הרגשנו תחושת אחריות
שאנחנו חייבים להעלות את זה על הכתב ולכן זה היה
שונה מהפעם הקודמת.

דבר הסטודנטית-

לקחתי על עצמי את הפרויקט והתחלתי לפעול כדי לקבל
מידע על החלל.

זכיתי להיפגש עם אחיו של המנוח ולשמוע את הסיפורים
המרגשים והמצמררים.

שמעתי על גדולתו, פעולותיו וההקרבה הנעלית ביותר.
במהלך עבודתי על האלבום, הייתי מרוגשת בכל פעם מחדש,
הרגשתי כי זו זכות עבורי לקחת חלק בפרויקט מספק שכזה.
לקחתי השראה ענקית מאברהם סופר, מכל הנתינה שלא
מובנת מאליה כלל וכלל.

אני בטוחה שדמותו תלווה אותי בהמשך חיי והערכים
שלמדתי ממנו יוטמעו בי לעד.

תודה על הזכות האדירה -

קוראל גדליהו

סטודנטית במכללת אפרתה.

"נצטור את כולם"
ט בחנות ציוו לנו
את פחיים

